Сборник съдебна практика

РЕШЕНИЕ НА СЪДА (девети състав)

21 септември 2017 година*

„Обжалване — Картели — Италиански производители на арматурна стомана — Фиксиране на цените, както и ограничаване на и контрол върху производството и продажбите — Нарушение на член 65 ВС — Отмяна на първоначалното решение от Общия съд на Европейския съюз — Решение, прието повторно на основание Регламент (ЕО) № 1/2003 — Липса на ново изложение на възраженията — Непровеждане на устно изслушване след отмяната на първоначалното решение — Забава на производството пред Общия съд“

По дело C-89/15 P

с предмет жалба на основание член 56 от Статута на Съда на Европейския съюз, подадена на 24 февруари 2015 г.,

Riva Fire SpA, в ликвидация, установено в Милано (Италия), за което се явяват M. Merola, M. Pappalardo, T. Ubaldi и M. Toniolo, avvocati,

жалбоподател,

като другата страна в производството е

Европейска комисия, за която се явяват L. Malferrari и P. Rossi, в качеството на представители, подпомагани от P. Manzini, avvocato, със съдебен адрес в Люксембург,

ответник в първоинстанционното производство,

СЪДЪТ (девети състав),

състоящ се от: E. Juhász, председател на състава, C. Vajda (докладчик) и C. Lycourgos, съдии,

генерален адвокат: N. Wahl,

секретар: V. Giacobbo-Peyronnel, администратор,

предвид изложеното в писмената фаза на производството и в съдебното заседание от 20 октомври 2016 г.,

след като изслуша заключението на генералния адвокат, представено в съдебното заседание от 8 декември 2016 г.,

постанови настоящото

* Език на производството: италиански.

Решение

1 С жалбата си Riva Fire SpA (наричано по-нататък „Riva“) иска да бъде отменено решението на Общия съд на Европейския съюз от 9 декември 2014 г., Riva Fire/Комисия (T-83/10, непубликувано, наричано по-нататък „обжалваното съдебно решение“, EU:T:2014:1034), с което последният е отхвърлил жалбата на Riva за отмяна на Решение C(2009) 7492 окончателен на Комисията от 30 септември 2009 година относно нарушение на член 65 от Договора за ЕОВС (COMP/37.956 — Арматурна стомана, повторно приемане, наричано по-нататък „решението от 30 септември 2009 г.“), в редакцията му, изменена с Решение C(2009) 9912 окончателен на Комисията от 8 декември 2009 г. (наричано по-нататък „решението за изменение“) (решението от 30 септември 2009 г. в редакцията след решението за изменение, наричано по-нататък „спорното решение“).

Обстоятелствата по спора и спорното решение

2 Обстоятелствата по спора са изложени в точки 16—21 от обжалваното съдебно решение:

„16 В съответствие с член 47 ВС от октомври до декември 2000 г. Комисията извършва проверки на италиански предприятия, производители на арматурна стомана, и на сдружение на италиански металургични предприятия. Тя им изпраща и искания за предоставяне на информация съгласно член 47 ВС […]

17 На 26 март 2002 г. Комисията образува административното производство и излага възражения на основание член 36 ВС (наричано по-нататък „изложението на възраженията“) […] [Riva] представя писмено становище по изложението на възраженията. На 13 юни 2002 г. е проведено устно изслушване […]

18 На 12 август 2002 г. Комисията отправя допълнителни възражения (наричани по-нататък „изложението на допълнителните възражения“) до адресатите на изложението на възраженията. В изложението на допълнителните възражения, прието на основание член 19, параграф 1 от Регламент № 17 на Съвета от 6 февруари 1962 г., Първи регламент за прилагане на членове [81 ЕО и 82 ЕО] (ОВ 13, 1962 г., стр. 204; Специално издание на български език, 2007 г., глава 8, том 1, стр. 3), Комисията пояснява позицията си относно продължаването на производството след изтичане на срока на действие на Договора за ЕОВС. [Riva] отговаря на изложението на допълнителните възражения на 20 септември 2002 г. На 30 септември 2002 г. е проведено второ устно изслушване в присъствието на представителите на държавите членки […]

19 В края на производството Комисията приема Решение C(2002) 5087 окончателен от 17 декември 2002 година относно производство по член 65 ВС (Дело COMP/37.956 — Арматурна стомана) (наричано по-нататък „решението от 2002 г.“), в което констатира, че предприятията, адресати на това решение, са участвали в единно, съставно и продължено нарушение (картел) на италианския пазар на арматурна стомана на пръти или на кангали, което има за цел или резултат фиксирането на цени, а впоследствие и съгласуваното ограничаване на или контрол върху производството или продажбите в противоречие с член 65, параграф 1 ВС […] С това решение Комисията налага […] на [Riva] глоба в размер на 26,9 милиона евро.

20 На 6 февруари 2003 г. [Riva] подава пред Общия съд жалба срещу решението от 2002 г. Последното е отменено с решение на Общия съд от 25 октомври 2007 г., Riva Acciaio/Комисия (T-45/03, [непубликувано, EU:T:2007:318]). Общият съд отбелязва, че като се има предвид по-специално че в решението от 2002 г. не са посочени член 3 и член 15, параграф 2 от Регламент № 17, то се основава единствено на член 65, параграфи 4 и 5 ВС

[…] След като срокът на действие на тези разпоредби е изтекъл на 23 юли 2002 г. и те вече не са били в сила към момента на приемане на решението от 2002 г., Комисията не може да черпи от тях правомощия, за да установява нарушение на член 65, параграф 1 ВС и да налага глоби на предприятията, участвали в посоченото нарушение […]

21 С писмо от 30 юни 2008 г. Комисията уведомява [Riva] и останалите засегнати предприятия за намерението си да приеме отново решение, като промени правното основание спрямо избраното за решението от 2002 г. Освен това тя уточнява, че поради ограничения обхват на решение [от 25 октомври 2007 г.,] Riva Acciaio/Комисия [(T-45/03, непубликувано, EU:T:2007:318)], повторно приетото решение ще се основава на доказателствата, представени в изложението на възраженията и в изложението на допълнителните възражения. На засегнатите предприятия е предоставен срок, в който да представят становище […]“.

3 В решението от 30 септември 2009 г. Комисията приема по-специално че Регламент (ЕО) № 1/2003 на Съвета от 16 декември 2002 година относно изпълнението на правилата за конкуренция, предвидени в членове [101 ДФЕС и 102 ДФЕС] (ОВ L 1, 2003 г., стр. 1; Специално издание на български език, 2007 г., глава 8, том 1, стр. 167), трябва да се тълкува в смисъл, че ѝ позволява след 23 юли 2002 г. да установява и санкционира картелите в секторите, попадащи в приложното поле ratione materiae и ratione temporis на Договора за ЕОВС. Комисията посочва, че това решение е прието в съответствие с процесуалните норми на Договора за ЕО, както и на посочения регламент, и че материалноправните разпоредби, които вече не са в сила към момента на приемане на даден акт, могат да бъдат приложени съгласно принципите, уреждащи последователността в действието на нормите във времето, стига да бъде приложен общият принцип на lex mitior.

4 В член 1 от решението от 30 септември 2009 г. се установява по-специално че Riva е нарушило член 65, параграф 1 ВС, като от 6 декември 1989 г. до 27 юни 2000 г. е участвало, в сектора на арматурната стомана на пръти или кангали, в продължено съглашение и/или съгласувани практики, имащи за цел и/или резултат фиксирането на цените и ограничаването на и/или контрола върху производството или продажбите на общия пазар. С член 2 от същото решение Комисията налага на Riva глоба в размер на 26,9 милиона евро.

5 С писма, изпратени между 20 и 23 ноември 2009 г., осем от единадесетте дружества, адресати на решението от 30 септември 2009 г., сред които е и Riva, уведомяват Комисията, че приложението към това решение, както е връчено на адресатите, не съдържа таблиците, онагледяващи ценовите разлики.

6 На 8 декември 2009 г. Комисията приема решението за изменение, като са добавени липсващите таблици в приложението към него и са поправени номерираните препратки към тези таблици в осем бележки под линия.

Производството пред Общия съд и обжалваното съдебно решение

7 На 19 февруари 2010 г. Riva подава в секретариата на Общия съд жалба, с която иска от Общия съд да отмени спорното решение изцяло или доколкото се отнася до него, а при условията на евентуалност иска да бъде намален размерът на наложената му глоба. Riva моли също Общия съд да извърши действия по събиране на доказателства, що се отнася до производството за приемане на спорното решение.

8 В подкрепа на жалбата си Riva представя осем основания: първо, липса на правомощия на Комисията след изтичането на срока на действие на Договора за ЕОВС и нарушение на Регламент № 1/2003, второ, нарушение на член 10, параграфи 3 и 5 от Регламент № 17 и на

член 14, параграфи 1 и 3 от Регламент № 1/2003, трето, нарушение на член 36, първа алинея ВС, четвърто, нарушение на членове 10 и 11 от Регламент (ЕО) № 773/2004 на Комисията от 7 април 2004 година относно водените от Комисията производства съгласно членове [101 ДФЕС и 102 ДФЕС] (ОВ L 123, 2004 г., стр. 18; Специално издание на български език, 2007 г., глава 8, том 1, стр. 242), както и нарушение на правото на защита на Riva, пето, липса на мотиви и противоречиви мотиви по отношение на определянето на съответния географски пазар и на прилагането на принципа на lex mitior, шесто, изопачаване на фактите и нарушение на член 65 ВС, що се отнася до различните аспекти на нарушението, в чието извършване е обвинено Riva, седмо, липса на разследване и на мотиви по отношение на подвеждането на Riva под отговорност за цялото нарушение и специфичното му положение с оглед на деянията, в чието извършване е обвинено, и осмо, нарушение на член 23, параграф 2 от Регламент № 1/2003, нарушение на Известието на Комисията относно освобождаването от глоби или намаляването на техния размер по преписки във връзка с картели (ОВ C 207, 1996 г., стр. 4), нарушение на Насоките относно метода за определяне на размера на глобите, налагани съгласно член 15, параграф 2 от Регламент № 17 и член 65, параграф 5 от Договора за ЕОВС (ОВ C 9, 1998 г., стр. 3; Специално издание на български език, 2007 г., глава 8, том 3, стр. 69), злоупотреба с власт, нарушение на принципите на пропорционалност и равно третиране при определяне на размера на глобата.

9 С обжалваното съдебно решение Общият съд намалява размера на глобата, наложена на Riva, на 26 093 000 EUR и отхвърля жалбата на последното в останалата ѝ част.

Искания на страните пред Съда

10 С жалбата си Riva моли Съда:

– да отмени обжалваното съдебно решение и вследствие на това да отмени спорното решение,

– при условията на евентуалност да отмени обжалваното съдебно решение в частта, в която се постановява намаление на глобата с 3 %, и вследствие на това да намали глобата с по-голям размер или да върне делото на Общия съд,

– като инцидентно искане, да установи, че в производството пред Общия съд е нарушен принципът за разумната продължителност на производството, и

– да осъди Комисията да заплати разноските по производствата пред двете инстанции.

11 Комисията моли Съда:

– да отхвърли жалбата и

– да осъди Riva да заплати съдебните разноски.

По искането за възобновяване на устната фаза на производството

12 Устната фаза на производството приключва на 8 декември 2016 г. след представяне на заключението на генералния адвокат. С писмо от 27 януари 2017 г., получено в същия ден в секретариата на Съда, Комисията моли Съда да постанови възобновяване на устната фаза на производството и да добави към преписката изложените в искането ѝ фактически обстоятелства и приложените към последното документи.

13 В подкрепа на искането си Комисията изтъква по същество, че Съдът не разполага с достатъчно данни относно фактическите обстоятелства по устните изслушвания от 13 юни и 30 септември 2002 г., на които генералният адвокат основава заключението си, като тези обстоятелства не са били конкретно разисквани от страните.

14 Член 83 от Процедурния правилник на Съда позволява на последния във всеки един момент, след изслушване на генералния адвокат, да постанови възобновяване на устната фаза на производството, по-специално когато делото трябва да се реши въз основа на довод, който не е бил обсъден от страните.

15 Следва все пак да се припомни, че предметът на жалбата по принцип се определя от представените от страните основания и доводи. В случая страните са имали възможност в достатъчна степен да обсъдят тези основания и доводи в писмените си становища и в хода на проведеното на 20 октомври 2016 г. общо съдебно заседание по дела C-85/15 P—C-89/15 P.

16 Поради това, след като изслуша генералния адвокат, Съдът приема, че не следва да възобновява устната фаза на производството.

По жалбата пред Съда

17 В подкрепа на жалбата си пред Съда Riva представя четири основания, като последните три — при условията на евентуалност. Тези основания са: първо, грешка при прилагане на правото, както и непълни и противоречиви мотиви в обжалваното съдебно решение, що се отнася до преценката на нарушение на Регламент № 773/2004 и на правото на защита, второ, грешка при прилагане на правото, както и непълни и противоречиви мотиви по отношение на определянето на окончателния размер на глобата, трето, противоречие и грешка при прилагане на правото, доколкото Общият съд квалифицира Riva като „участник“ в сключеното през декември 1998 г. споразумение относно квотите за продажба и поради това взема предвид тази част от картела при определяне на размера на глобата, и четвърто, липса на мотиви относно значението на участието на ръководителите на Riva за увеличението на началния размер на глобата. Riva моли също Съда да се произнесе инцидентно по незаконосъобразността на производството пред Общия съд поради нарушение на правото на процес в разумен срок.

По първото основание

Доводи на страните

18 С първото основание Riva цели по същество да оспори изводите на Общия съд в точка 124 от обжалваното съдебно решение, с които се отхвърля доводът му, че след отмяната на решението от 2002 г. и преди да приеме спорното решение, Комисията е трябвало да му изпрати ново изложение на възраженията и да проведе устно изслушване в присъствието на представителите на държавите членки.

19 Според Riva Общият съд не може да основе мотивите в точки 115 и 120 от обжалваното съдебно решение на цитираната в последните съдебна практика, тъй като тя се отнася до хипотезата, в която, от една страна, порокът в решението от 2002 г. е възникнал едва с приемането на последното, и от друга, това и приетото впоследствие решение се основават на едни и същи възражения, доколкото двете решения са идентични във всяко едно отношение. В случая обаче не ставало въпрос само за допуснато от Комисията процесуално нарушение. Напротив, допуснатите от тази институция грешки се отразили на възприетия от нея цялостен подход и не се ограничавали до определяне на правното основание на акта. Те имали последици за същността на нарушението, включително за определянето на съответния географски пазар, за

прилагането на принципа на lex mitior, както и за изчисляването на размера на глобата. Освен това Общият съд признал, че решението от 2002 г. и спорното решение не били идентични нито с оглед на мотивите им, нито с оглед на правната квалификация на някои деяния, нито с оглед на разпоредителните им части.

20 В това отношение Riva счита за неправилен и противоречив изводът в точка 122 от обжалваното съдебно решение, че сравнението, което това дружество прави между двете решения, не е релевантно, тъй като поради отмяната му решението от 2002 г. вече не е част от правния ред на Съюза. Всъщност в точка 120 от обжалваното съдебно решение Общият съд се основал на сравнението между текста на двете решения и изтъкнал факта, че Комисията избрала след отмяната на решението от 2002 г. да приеме идентично решение, което се отнася до същите възражения, по които предприятията вече са изразили становище.

21 Освен това Riva твърди, че с оглед на принципа, че процесуалните норми започват да се прилагат веднага след влизането им в сила, след изтичането на срока на действие на Договора за ЕОВС очертаната с Регламент № 773/2004 процесуална рамка налага на съответните предприятия да бъде изпратено ново изложение на възраженията и впоследствие да бъде проведено устно изслушване в присъствието на представителите на държавите членки, пред които тези предприятия не са имали възможност да изразят становище по съществото на отправените до тях възражения.

22 Според Комисията това основание не е налице, тъй като почива на неправилно и подвеждащо тълкуване на обжалваното съдебно решение.

23 Доводът относно липсата на ново изложение на възраженията и непровеждането на устно изслушване в присъствието на представителите на държавите членки след изтичането на срока на действие на Договора за ЕОВС бил неоснователен, тъй като Комисията изпратила на Riva изложението на допълнителните възражения, прието в съответствие с процесуалните норми на Договора за ЕО, и Riva отговорило на това изложение писмено и на устното изслушване, проведено на 30 септември 2002 г. в присъствието на държавите членки.

Съображения на Съда

24 Следва да се припомни, че в хода на производството, в което е прието решението от 2002 г., на 26 март 2002 г. на основание член 36 ВС Комисията изпраща на съответните предприятия, включително на Riva, изложението на възраженията. Устното изслушване по него е проведено на 13 юни 2002 г. Няма спор по факта, че представителите на държавите членки не са поканени да участват в това изслушване, тъй като действащите към този момент разпоредби на Договора за ЕОВС не предвиждат такова участие.

25 След изтичането на срока на действие на този договор, на 12 август 2002 г. Комисията изпраща на посочените предприятия изложение на допълнителните възражения на основание член 19, параграф 1 от Регламент № 17, в което изяснява позицията си относно тази промяна на правната уредба и приканва предприятията да изразят становището си по допълнителните възражения. На 30 септември 2002 г. е проведено устно изслушване в присъствието на представителите на държавите членки съгласно член 11, параграф 2 от Регламент (ЕО) № 2842/98 на Комисията от 22 декември 1998 година относно изслушването на страните в някои производства съгласно членове [81] и [82] от Договора за ЕО (ОВ L 354, 1998 г., стр. 18).

26 След отмяната на решението от 2002 г., с писмо от 30 юни 2008 г. Комисията уведомява Riva и останалите засегнати предприятия за намерението си да приеме повторно това решение, като използва Регламент № 1/2003 за правно основание и се съобрази с предвидените в него процесуални норми.

27 С оглед на това развитие на производството следва да се провери дали, противно на заключението на Общия съд по-специално в точка 124 от обжалваното съдебно решение, Комисията е била длъжна след отмяната на решението от 2002 г. да възобнови производството и да приеме ново изложение на възраженията, както и да проведе ново устно изслушване.

28 Съгласно постоянната съдебна практика процесуалноправните норми по принцип се прилагат от деня на влизането им в сила (решения от 29 март 2011 г., ArcelorMittal Luxembourg/Комисия и Комисия/ArcelorMittal Luxembourg и др., C-201/09 P и C-216/09 P, EU:C:2011:190, т. 75 и цитираната съдебна практика, от 29 март 2011 г., ThyssenKrupp Nirosta/Комисия, C-352/09 P, EU:C:2011:191, т. 88 и от 11 декември 2012 г., Комисия/Испания, C-610/10, EU:C:2012:781, т. 45), дори в производство, което е образувано преди тази дата, но все още е висящо след нея (вж. в този смисъл решение от 11 декември 2012 г., Комисия/Испания, C-610/10, EU:C:2012:781, т. 47).

29 Тъй като в случая спорното решение е прието на основание член 7, параграф 1 и член 23, параграф 2 от Регламент № 1/2003, производството, в което е прието това решение, е трябвало да бъде проведено в съответствие с този регламент, както и с Регламент № 773/2004, правно основание за който е Регламент № 1/2003 (вж. в този смисъл решение от 29 март 2011 г., ThyssenKrupp Nirosta/Комисия, C-352/09 P, EU:C:2011:191, т. 90), независимо че производството е образувано преди влизането в сила на Регламент № 1/2003.

30 Съгласно член 10, параграфи 1 и 2 от Регламент № 773/2004, тълкуван във връзка с член 27, параграф 1 от Регламент № 1/2003, за чието прилагане е приет, преди да приеме решение на основание по-специално член 7 от последния регламент, Комисията връчва на съответните страни изложение на възраженията, като им дава възможност да я информират за становището си в определения от нея срок.

31 Както обаче Общият съд отбелязва по същество в точки 117 и 118 от обжалваното съдебно решение, в случая Комисията вече е изпратила на съответните предприятия изложение на възраженията и изложение на допълнителните възражения и със спорното решение Riva не е подведено под отговорност за нови деяния спрямо посочените в изложенията, нито се въвеждат съществени изменения по отношение на доказателствата за нарушенията, в които то е обвинено.

32 В този контекст трябва да бъдат отхвърлени твърденията, че Общият съд е допуснал грешка при прилагане на правото в точка 122 от обжалваното съдебно решение и че е налице противоречие спрямо точка 120 от него. Както отбелязва Комисията в писмения си отговор, точка 120 се отнася до тъждеството между възраженията, на които се основават решението от 2002 г. и спорното решение, докато точка 122 се отнася до направеното от Riva сравнение между двете решения, което Общият съд приема за ирелевантно, тъй като изложението на възраженията и достъпът до преписката позволяват на разследваните предприятия да се запознаят с доказателствата, с които разполага Комисията, и правят напълно ефективно правото на защита. Противно на твърдението на Riva, евентуалната разлика в текста на посочените решения сама по себе си не означава непременно, че са се променили отправените до предприятията възражения; при всички положения Riva не е доказало такава промяна.

33 Освен това, както подчертава генералният адвокат в точка 53 от заключението си, няма голяма разлика от гледна точка на съдържанието между изложението на възраженията, прието в съответствие с правилата на Договора за ЕОВС, и това, прието съгласно правилата на Регламент № 17 и Регламент № 1/2003. Следователно не се е налагало да бъде изпратено ново изложение на възраженията.

34 В това отношение Общият съд правилно се позовава на точка 73 от решение от 15 октомври 2002 г., Limburgse Vinyl Maatschappij и др./Комисия (C-238/99 P, C-244/99 P, C-245/99 P, C-247/99 P, C-250/99 P—C-252/99 P и C-254/99 P, EU:C:2002:582), в която се припомня, че

отмяната на акт на Съюза не засяга неминуемо подготвителните актове, тъй като производството, в което трябва да бъде заместен отменението акт, по принцип се възобновява от конкретния етап, на който е допуснато нарушението.

35 Всъщност, както констатира Общият съд в точка 115 от обжалваното съдебно решение, решението от 2002 г. е отменено, тъй като Комисията не е имала правомощие да го приеме на основание разпоредбите на Договора за ЕОВС, който вече не е бил в сила към момента на приемане на това решение, поради което именно в този момент е допуснато нарушението. Следователно тази отмяна не засяга изложението на възраженията, нито изложението на допълнителните възражения.

36 Противно на твърдението на Riva, цитираната в точка 34 от настоящото решение съдебна практика не е станала неприложима по съображението, че грешките, допуснати от Комисията в решението от 2002 г., имат последици за същността на нарушението, включително за определянето на съответния географски пазар, за прилагането на принципа на lex mitior, както и за изчисляването на размера на глобата. Всъщност, макар Комисията да е използвала за това решение неправилно правно основание, а именно член 65, параграфи 4 и 5 ВС, все пак — както констатира Общият съд в точки 18 и 119 от обжалваното съдебно решение — в изложението на допълнителните възражения, прието на основание член 19, параграф 1 от Регламент № 17, тази институция е уведомила Riva за последиците, които според нея ще произтекат от изтичането на срока на действие на Договора за ЕОВС, и Riva е имало възможност да изрази становище по този въпрос.

37 Освен това не е оспорено обстоятелството, че тези последици не са били по-различни вследствие на отмяната на Регламент № 17 и влизането в сила на Регламент № 1/2003, някои разпоредби от който служат за правно основание на спорното решение. При всички положения, както отбелязва генералният адвокат в точка 50 от заключението си, член 34, параграф 2 от Регламент № 1/2003 и член 19 от Регламент № 773/2004 предвиждат, в качеството им на преходни разпоредби, че процесуалните действия, предприети съгласно съответно Регламент № 17 и Регламент № 2842/98, запазват правните си последици за целите на прилагането на първите регламенти.

38 Ето защо Общият съд не е допуснал грешка при прилагане на правото, като в точка 124 от обжалваното съдебно решение е заключил, че Комисията не е била длъжна да приеме ново изложение на възраженията.

39 Както обаче отбелязва генералният адвокат в точка 55 от заключението си, съгласно член 12 от Регламент № 773/2004 Комисията трябва да предостави на страните, до които е адресирала изложението на възраженията, възможност да развият доводите си в устно становище, ако те са поискали това в писмените си становища. Ето защо, след като, видно от точка 35 от настоящото решение, отмяната на решението от 2002 г. не се отразява на изложението на възраженията и изложението на допълнителните възражения, следва да се провери дали Комисията е дала възможност на посочените страни — както е била длъжна да направи — да развият доводите си в хода на устно изслушване, проведено съгласно процесуалните изисквания на регламенти № 1/2003 и № 773/2004.

40 В това отношение е важно да се отбележи, че в рамките на процесуалния режим, установен с Регламент № 1/2003 и изяснен в Регламент № 773/2004, член 14, параграф 3 от последния регламент предвижда, че органите на държавите членки в областта на конкуренцията са поканени да участват в устното изслушване, което се провежда след приемане на изложението на възраженията по искане на адресатите на последното.

41 Що се отнася обаче до устните изслушвания, проведени през 2002 г., представителите на държавите членки не са участвали в това от 13 юни 2002 г., тъй като участието им не е било предвидено в действащия тогава Договор за ЕОВС. Безспорно е, че в хода на това изслушване се обсъжда случаят по същество, а именно поведението, за което Комисията упреква предприятията, адресати на изложението на възраженията. Това следва по-специално от точки 379—382 от спорното решение и намира потвърждение в точка 148 от решения на Общия съд от 9 декември 2014 г., Alfa Acciai/Комисия (T-85/10, непубликувано, EU:T:2014:1037), и от 9 декември 2014 г., Ferriera Valsabbia и Valsabbia Investimenti/Комисия (T-92/10, непубликувано, EU:T:2014:1032).

42 За сметка на това в хода на устното изслушване от 30 септември 2002 г., на което представителите на държавите членки са поканени в съответствие с вече приложимите правила на Договора за ЕО, и по-конкретно съгласно член 11, параграф 2 от Регламент № 2842/98, се обсъжда предметът на изложението на допълнителните възражения, а именно правните последици от изтичането на срока на действие на Договора за ЕОВС за по-нататъшния ход на производството. Това следва, от една страна, от споменатото изложение, в което адресатите са изрично приканени да изразят становището си по посочените допълнителни възражения. От друга страна, в точка 382 от спорното решение Комисията посочва, че не е сметнала за необходимо да провежда повторно устното изслушване от 13 юни 2002 г. съгласно разпоредбите на Регламент № 17 и Регламент № 1/2003, тъй като това изслушване, в което не са участвали представители на държавите членки, е проведено в съответствие с приложимите към онзи момент правила на Договора за ЕОВС. Освен това в хода на общото съдебно заседание по дела C-85/15 P—C-89/15 P в отговор на въпрос на Съда Комисията потвърждава, че в изложението на допълнителните възражения не се разглеждат отново нито фактите, нито доказателствата по делото.

43 Следователно в настоящия случай представителите на държавите членки не са участвали в устно изслушване по съществото на случаите, а единствено в изслушване относно правните последици от изтичането на срока на действие на Договора за ЕОВС.

44 При все това съгласно съдебната практика, припомнена в точки 28 и 29 от настоящото решение, когато Комисията приема решение на основание Регламент № 1/2003, производството по приемане на това решение трябва да бъде проведено в съответствие с процесуалните норми на този регламент, дори и да е било образувано преди влизането в сила на последния.

45 Ето защо съгласно членове 12 и 14 от Регламент № 773/2004 Комисията е била длъжна, преди да приеме спорното решение, да даде на страните възможност да развият доводите си в хода на устно изслушване, на което са поканени органите на държавите членки в областта на конкуренцията. Поради това не би могло да се приеме, че устното изслушване от 13 юни 2002 г., на което е обсъден случаят по същество, отговаря на процесуалните изисквания относно приемането на решение на основание Регламент № 1/2003.

46 Следователно Общият съд е допуснал грешка при прилагане на правото, като в точка 124 от обжалваното съдебно решение е счел, че Комисията не е била длъжна, преди да приеме спорното решение, да организира ново изслушване, тъй като съответните предприятия вече са имали възможност да представят устни становища по време на изслушванията от 13 юни и 30 септември 2002 г.

47 Както подчертава генералният адвокат в точки 56 и 57 от заключението си, в производството по регламенти № 1/2003 и № 773/2004 е от голяма важност провеждането по искане на съответните страни на устно изслушване, на което съгласно член 14, параграф 3 от втория регламент са поканени органите на държавите членки в областта на конкуренцията, поради което пропускът да бъде проведено такова изслушване представлява съществено процесуално нарушение.

48 Ако не е спазено предвиденото в Регламент № 773/2004 право на участие в такова изслушване, не е необходимо предприятието, чиито права са нарушени по този начин, да доказва, че това нарушение може да има последици в негов ущърб за хода на производството и за съдържанието на спорното решение.

49 Следователно посоченото производство неминуемо е опорочено независимо от евентуалните вредоносни последици, които могат да настъпят за Riva вследствие на това нарушение (вж. в този смисъл решения от 6 ноември 2012 г., Комисия/Éditions Odile Jacob, C-553/10 P и C-554/10 P, EU:C:2012:682, т. 46—52 и от 9 юни 2016 г., CEPSA/Комисия, C-608/13 P, EU:C:2016:414, т. 36).

50 От посоченото по-горе следва, че е налице първото изтъкнато от Riva основание и поради това обжалваното съдебно решение трябва да бъде отменено, без да е необходимо да се разглеждат останалите основания за обжалване.

По инцидентното искане

Доводи на страните

51 Riva моли Съда да се произнесе инцидентно и да установи, че производството пред Общия съд е проведено в нарушение на член 47, втора алинея от Хартата на основните права на Европейския съюз и член 6, параграф 1 от Европейската конвенция за защита на правата на човека и основните свободи, подписана в Рим на 4 ноември 1950 г., тъй като не е спазен принципът за разумната продължителност на производството, а това е достатъчно съществено нарушение на правна норма, с която се предоставят права на частноправните субекти.

52 В това отношение Riva отбелязва, че производството пред Съда е продължило почти пет години, като са изтекли три години и два месеца между приключването на писмената фаза на производството и започването на устната му фаза. Тази продължителност не била обоснована с оглед на обстоятелствата по делото. Всъщност представените от Riva основания не се отличавали с особена сложност и не възпрепятствали съдията-докладчик да изпълни задълженията си в по-кратък срок. Инертността на Общия съд не се обяснявала с предприемането на процесуално-организационни действия и действия по събиране на доказателства, нито с искания в хода на производството. Riva не допринесло с поведението си за забавянето при разглеждането на делото.

53 Комисията моли да бъде отхвърлено искането на Riva.

Съображения на Съда

54 Що се отнася до искането на Riva Съдът да установи наличието на нарушение на член 47, втора алинея от Хартата на основните права, следва да се припомни, че когато съдът на Съюза наруши задължението си по тази разпоредба да се произнася в разумен срок по заведените пред него дела, санкцията за това нарушение трябва да се търси чрез иск за обезщетение пред Общия съд, като този иск представлява ефективен способ за защита. Ето защо искането за обезщетение за вредите, настъпили в резултат от неспазването от Общия съд на разумен срок за постановяване на решение, не може да се предявява пряко пред Съда с жалбата срещу решението на Общия съд, а трябва да се предяви пред самия Общ съд. Сезиран с искане за обезщетение, Общият съд, който е компетентен по силата на член 256, параграф 1 ДФЕС, трябва да се произнесе по него в състав, различен от този, разгледал спора, по който е било

проведено производството, чиято продължителност е сочена за прекомерна (решение от 9 юни 2016 г., Repsol Lubricantes y Especialidades и др./Комисия, C-617/13 P, EU:C:2016:416, т. 98 и 99 и цитираната съдебна практика).

55 Следователно трябва да се отхвърли инцидентното искане на Riva.

По жалбата пред Общия съд

56 Съгласно член 61, първа алинея от Статута на Съда на Европейския съюз, когато жалбата е основателна, Съдът отменя решението на Общия съд. Той може сам да постанови окончателно решение по делото, когато фазата на производството позволява това.

57 В конкретния случай Съдът разполага с необходимите данни, за да постанови окончателно решение по жалбата за отмяна на спорното решение, подадена от Riva пред Общия съд.

58 В това отношение е достатъчно да се отбележи, че по съображенията, изложени в точки 24—49 от настоящото решение, спорното решение трябва да бъде отменено в частта относно Riva поради съществено процесуално нарушение.

По съдебните разноски

59 Съгласно член 184, параграф 2 от Процедурния правилник, когато жалбата е основателна и Съдът се произнася окончателно по спора, той се произнася по съдебните разноски.

60 Член 138, параграф 1 от този правилник, приложим за производството по обжалване по силата на член 184, параграф 1 от същия, предвижда, че загубилата делото страна се осъжда да заплати съдебните разноски, ако е направено такова искане. След като Riva печели делото по жалбата срещу решението на Общия съд и жалбата пред Общия съд е уважена, в съответствие с исканията му Комисията следва да бъде осъдена да понесе, наред с направените от нея съдебни разноски, и тези, направени от Riva както в първоинстанционното производство, така и в това по жалбата пред Съда.

По изложените съображения Съдът (девети състав) реши:

1) Отменя решение на Общия съд на Европейския съюз от 9 декември 2014 г., Riva Fire/Комисия (T-83/10, непубликувано, EU:T:2014:1034).

2) Отменя Решение C(2009) 7492 окончателен на Комисията от 30 септември 2009 година относно нарушение на член 65 ВС (COMP/37.956 — Арматурна стомана, повторно приемане), в редакцията му, изменена с Решение C(2009) 9912 окончателен на Комисията от 8 декември 2009 г., в частта относно Riva Fire SpA.

3) Осъжда Европейската комисия да понесе, наред с направените от нея съдебни разноски, и тези, направени от Riva Fire SpA както в първоинстанционното производство, така и в това по жалбата пред Съда.

Подписи